

San 22 nan Utikalo- san 1994
A songo: DOROME 10 - N° 271

Kibaru

A be bo kalo o kalo "AMAP" ka yamaruya kono - Hake : 16.000
"AMAP" Kuntigi : Gawusu DARABO - Dilanbagaw ni Sébenbagaw kuntigi : Lanze Samake

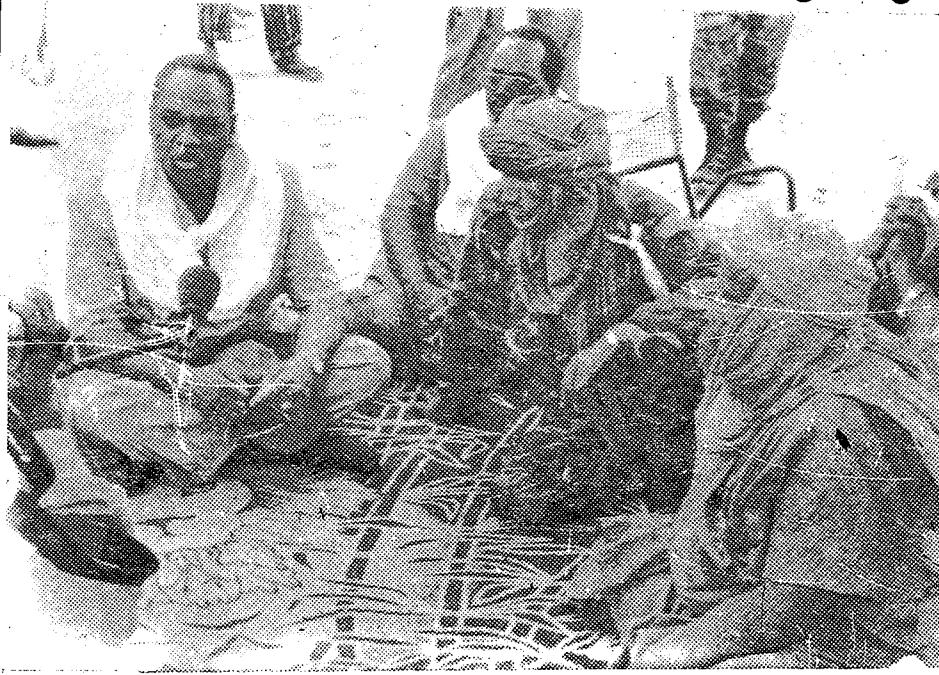
Jekakuma kunbenw Kota marabolo bëe kono

Walasa jamana kono mogo bëe k'u hakilinataw jira, sanko, fangaso ni jekuluw kejelenbekabenwale minnu latemencogow kan, jekakuma kunbeñw labenna o siratige la, marabolo bëe kono, Utikalo tile 15 laban kono. Jekulu suguya bëe ka mogo yamaruyalenw welela a kunbenw kenew kan, i ko pariti politikiw, hadamadenya jekuluw, soroyiriwali jekuluw, baara jekuluw, ciké jekuluw ani jamakulu minnu ye sorodasiw, lekolidenw, mogo faamuyalenw an'a yorow bëe dugulenw n'u jogonnaw. Wele bilala, ce kunda, muso kunda, demmisén kunda, ani maakoro kunda. Jatemine la, marabolo kelen bëe mogo welelen ma kejne mogo 200 hake la. Jamana maraw ye 8, i ko Kayi, Kulukoro, Sikaso, Segu, Mopti, Tumutu, Gao ani Kidali. N'olu farala Bamako komini 6 kan, o be ben marabolo 14 ma. O kelen-kelen bëe mogo 200 faralen jogon kan, o be ben mogo 2800 ma. Wale minnu latomona, ka bëe hakilinataw dòn, olu latemencogow kan, o folo ye kejeka burudame kele ye. A 2 nan ye lekolidenw ka kow ye. A 3 nan ye here ni lafiya basigicogo ye, jamana bëe kono. A 4nan ye yere labenkow ye, k'a jesin sefawari nagasili ma. A 5nanye demokarasiko faamuyali ye, walasa ka fojognokokow farafasiya.

A 6nan ye fanga latemenni ye, marabolow ma. A 7nan ye jamana kokankow bolodacogow ye, walasa, an kana to an kelen na.

A kunbenw be laban hakilinataw lajeleri de ma, k'olu giriman yorow ta, k'u ke fangaso n'a bolofaraw bilasiralanw ye. N'a kow bòr'u siraw fe, mogo te jigin mogo la, jekulu te jigin jekulu la, bawo, fanga bëna tali ke jama fanba hakilinataw de kan.

Mali körönfela taama n'a sigili kera donnidongoman ye jamana yorow in sigibagaw bolo.

(n° 2)

Mali samatasegew ka Afiriki kunben bolodaleny :

san 1996 «KUPUDAFIRIKI» kalata senfe, Mali ni jamana minnu ben'u kogo da jogon na cogo min na, o file :

- san 1994, setanburukalo tile 4 : Mali ni Mozambique
- san 1994, okutoburukalo tile 16 : Namibia ni Mali
- san 1994, nowanburukalo tile 13 : Mali ni Angola
- san 1995, zanwiyekalo tile 8 : Bòsiwana ni Mali
- san 1995, zanwiyekalo tile 23 : Mali ni Lagine
- san 1995, awirilikalo tile 9 : Mozambique ni Mali
- san 1995, awirilikalo tile 23 : Mali ni Namibia
- san 1995, zuwenkalo tile 4 : Angola ni Mali
- san 1995, zuluyekalo tile 16 : Mali ni Bòsiwana
- san 1995, Zuluyekalo tile 30 : Lagine ni Mali

Mali ka «Afiriki farikolojenajew kunbenw :

- san 1995, fewuruyekalo tile 12 : Senegal ni Mali
- san 1995, fewuruyekalo tile 26 : Mali ni Senegal

Mali funankeninw ka Afiriki kunbenw :

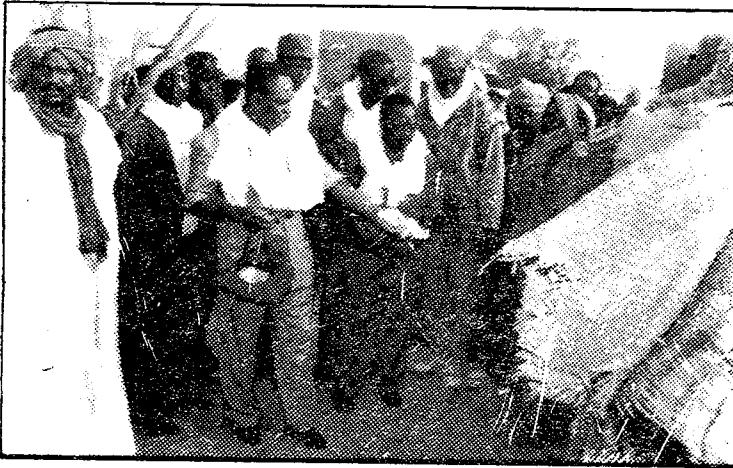
- san 1994, utikalo tile 28 : Tunisie ni Mali
- san 1994, setanburukalo tile 11 : Mali ni Tunisie.

Mali kɔrɔnfɛla taama n'a sigili kera dɔnni-dɔngoman ye jamana yɔrɔ in sigibagaw bolo.

U t'a dɔn bilen u ka kan ka dɔnsen minta, u ka dijelatige latemenni na, hère ni lafiya kono.

Banba dugu filen koloncili kera sababu ye Mali goferenaman nɔmɔgɔ fɔlo Ibarahimu Bubakari KEYITA ka t'a jɛda burudame banbagaciw ka walejuguw nɔ kan Tumutu, Gwo ani Kidali maraw kono.

Ajirala Mali minisiri jekulu kuntigi ka taama in senfe, ko k'a damine Tumutu fo Gwo, kilometre 445

nɔgon jojan fe, i te foyi ye duguw yelemalenw kɔ ka ke tomow ye ani cikeforo lankolonw; i b'a fɔ ko hadamadenw ma sigi a yɔrɔ dɔw la, bawo nimafɛn kise kelen t'u kenew kan.

Binkanni kɔtigebali, mara 3 ninnu kɔnɔmɔgɔ kan, o nana wolo siran dɔ la, min y'u naalon ta. O de kɔson Ibarahimu Bubakari KEYITA kumbenna kɔrɔnfɛ mɔgɔw fe miiri ni taasi ni ham kono; bawo dunun ma fɔ, dɔnkili ma da, wa tegerefɔkan tun te men kosebe.

Hadamaden dusu mana tijé cogo dɔ la, a t'a ni fe bilen; a be saya fisaya ni balo ye.

Fosi nege t'a la, hali dumuni, sanko dunun fɔ ni tegerefɔ. Bamananw ka nsana dɔ b'o sementiya ko :

«Ci wɛre be le la, min te jintereke ye».

An file yɔrɔ min na, o don te ke ni

tamashɛkiw ma bin Tumutu ni Gwo ni Kidali mara dugu dɔw kan. U be duguw ni togodaw ci, ka mɔgɔw faga, k'u ka baganw soje.

Odamatɛmen walew kera sababu ye ka baara suguya bɛe lajɔ mara 3 ninnu sigibagawfe. Dugucaman kono kubedaw ye baara bila. An ka sɔrɔ lawereli dɛmɛjekulu dogɔman wulila ka bɔkɔrɔnfɛ, Ala ni tamashɛki juguw ka njuguya walew kɔson.

Lakɔlisow, dɔgɔtɔrɔsow, forobaciakɛdaw bɛe datugura.

Mɔgɔ caman y'u ka duguw bila, ka t'u nɛmadogo dugu wɛrew kono, k'u hakili sigi fɔlo.

Kɔrɔnfɛ maraw mɔgɔw'ajirakonafate bɛnkansɛben na bilen, bolonɔ bilala min na san 1992, awirilikalo tile 11 jamana nɔmɔgɔw ni b u r u d a m e bangabaciw ni nɔgon

ce hère basigili la kɔrɔnfɛ mɔgɔw bɛe ni nɔgon ce. U y'a jira ko minnu t'a fe hère ni ben ni lafiya ni siginɔgɔnya ka sira sɔrɔ wolofinw ni wolojew ce Mali kɔrɔnfɛla, obanbagaciwdeyemugu ni kise ta ka siginɔgɔnya ke siyawoloma kele kene ye. Anw bara Mali kono, kumadonsow b'a fɔ ko «kele bɛe be ban, fɔ yeko kele».

Kɔrɔnfekèle mana ke cogo o cogo, a da man di maliden si la, bawo a be jamana ka sɔrɔ nagasi, k'a ka jɛtaa ke kota ye, k'an danbe don bɔgo la. Maliye jamana kɔrodawulama deye, sinenkuya bɛwɔyɔ ni mankan caman takami faga, a kɔnɔdɛnɛn ni nɔgon ce. O de kɔson siyawoloma ye fɛn ye, ni bi te, malidenw tɛn te min dɔn. Kabini Mali y'a ka yɛremahɔrɔnya ta, san 1960, setanburukalo tile 22, Mali peresidan fɔlo Modibo KEYITA y'a sen da an marabaga tubabuw ka siyawoloma wale tamɔnɔn tɔnin kan.

O y'a sɔrɔ, an ka sɛben si tun te dilan n'an siya tun te jira min kono. Modibo KEYITA y'a jira Mali ka yɛremahɔrɔnya duguseje ko siya kelen de be Mali kono, n'o ye malidenw ye, k'a damine Kidira fo Tonka :

Filaya ni burudamɛya ni bamananya ni marakaya ni miyɛnkaya t'o la.

Nka n'a fɔra bi ko malidenw be ka bin nɔgon kan, k'o sababu ke wolofinya ni wolojeyya ye, o ka kan ka file jinɛmajɔlɛn na, bawo o't'anw danbe ye. Anw b'an kunkɔrɔta ni Firuni ni Samorini Babenba ni Sheki Umaru Tali ni Sunjata n'u nɔgon cefarinw ka kunnawolo walew de ye, olu minnu y'u kɔgɔ da tubabubilen juguw ta la, k'u bali ka na jɔnya jurudon malidenw kannna. Kɔrɔnfɛ mɔgɔ minnu sigilen be Tumutu Gwo ani Kidali maraw kono, olu ye jateminɛ ke buguturu-bugubow ka nifinya walew la u fan fe, k'a bila minen kono, n'o tɛdɔwɛre ye, u keli bolokofefɛn w ye, Mali fangaso yɛre bolo. O de y'u dusu tijé, k'u yɛre lakana jekulu dɔ sigi sen kan k'o tɔgo da ko «Gandakoyi».

Nka goferenaman nɔmɔgɔ fɔlo, Ibarahimu Bubakari KEYITA kumar'u fe, k'a jir'u la ko «ni fali y'i tan, n'i y'a tan, i ker'a nɔgon ye». O tuma, u kan'u ta sara, bawo a be layidu d'u ma, ko minnu yamaruyalen don ni tajurusara busan ye, n'o ye sɔrɔdasiw ye, kelekeminɛn w bɛna lase olu ma ka Mali mara saba sigibaw bɛe kɔlosi, k'u lakana, ka fu siri burudame banbagaciw ka yɛresago ni dantɛmɛ wale juguw la.

A be fɔ yan ko : «subaga be ninɛ, nk'a ye min den dun, o te ninɛ abada». Lajaba ni lebu ni jigitigɛ wale minnu dara Tumutu ni Gwo ni Kidali mɔgɔw kan, an ma d'a la, n'a be b'u kɔnɔfɔka dijɛ wuli, bawo joli te kene ya nɛn kan.

Banba binkanni

Zuluyekalo temennen tile 27, kibaruya jugudodara Malidenwtulo kan ka bo Mali korno fe. Mali korno fe dugu don'o ye Banba ye, a jirala ko burudame banbagaci dotaara yen filen kolon ci.

Kunnafoi minnu sorola kofe, hali n'o te tine lakika ye, a ka surun a la; bawo Banba dugu dogodon, n'o ye n'enye, o don, burudame taara sugu nagami ni gelekan ye, san 1994, zuluyekalo tile 25, walaha tilejan waati.

Banbaka minnu somina jahadiko in na, k'a sababu ke mobili bolikan menni ye ka bo yorojan, olu ye jikankurunw ta, ka t'u dogo ba kofe. Sugu ma jojoona, don kofolen in na Banba; nka n'an y'an hakili jakabo, bee b'a don ko bore lankolon te jo. O de koso, banbakaw bora ka sugu magen tile kortalen, u dahirimne ninini na.

Owaati de la, mobili 5n'ukonomogow nana Banba dogo godon ni mugu ni kise ye. U ye sugu duuru ni sisi ni gelekan ni kulekan ye.

Burudame banbagaci minnu kofora aw ye sanfe, olu de ye nin kafiriya baarako banba dugu kono.

A jirala ko nin t'u siye folo ye ka bin banba dugu kan. A binkanni do senfe, tamasheki banbagaci jugu do, n'a togo Jimi, o n'a ka mogow bolila ni Banba kubeda kuntigi ye. Tamasheki binkannikelaw ye danteme walejuguba de ke Banba dugu kono nin siye in na, bawo u ye mogo 100 nogon de bone u ni na, Tahan dugutigi be minnu cema.

Mogo porokotolen do ka seereya

San 1994, zuluyekalo tile 14, tamasheki murutilen dow ye sira da dogojomobili doje Sokolo ni Nanpala ce, Lono mara kono.

Mogo kelen min porokotora jahadi kofe, o kere kamalennin doye n'a togo ko Madi Famanta. A si ye san 25 ye. Wotorotigi do de bora Madi Famanta kan kungo kolon faanta bantan kono, abe k'a nunuma a sen kan.. Otun'y'a dogokun kelen ye, nigisi-nagasa la, a joginnen ni marifakise ye a disi n'a bobara n'a bolokala la. Wa o temennen kokongo ni minnogotun b'a la, fo k'a damateme. Wotorotigi y'a lase Marakala dogotoroso la, walassa u ka kisew sama ka bo a farikolo la. O k'o, u taara n'a ye Lono, o y'a soro a somogow be k'a ka sangabonda sigi ke, bawo bee hakili la k'a fatura. Famanta nogoyalen, fen minker'a n'a taamajogonw na a y'a lakali nin cogo in na : Ale ni dogojela mogo 21 tun be

mobili min kono, o mobili Toyota binna tamasheki juguw ka jan kono. Muso saba minnu tun b'u cema, binkannikelaw y'olu mabo tow la, o k'o, u ye cew bee foson ni juru ye, ka kise k'u kan.

Madi Famanta k'ale kirinna kabini mugukan folow botuma, o de koso a ma bo burudame kafiri ninnu taatuma kalama. Nka, nenamini bolen a ne na, a y'i jija a yere ye, ka juru foni ka bo a ni suw la, bawo u bee tun sirilen don nogon na. A kelen k'a yere soro, Famanta nunumara fo ka na bo a kisibaga kan, n'o ye wotoritigi kofolen ye sanfe.

Binkanni in sen fe, dogojela mogo 18 de bonena u ni na. Soro dasi minnu dagalen be Nanpala dugu kono, olu ye binkannikelaw ninnu nomine fo ka mogo 17 faga u cema.

S.U Jalo AMAP-Lono

Sariya Bolonnaden ka ciyentaliko

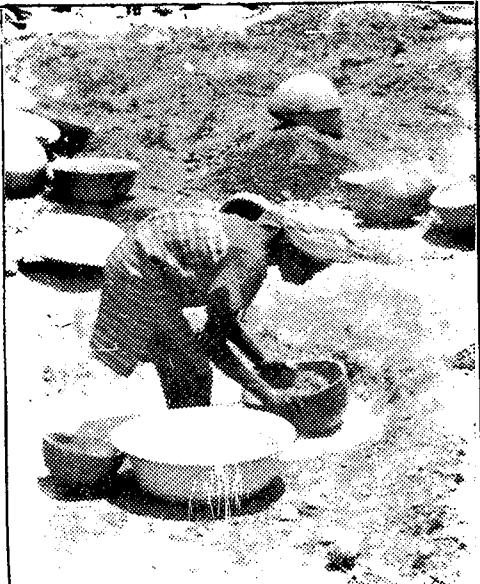
Ni den min ma soro furu kono, o nokan kuma ka ca. N'a ma fo ko bolonnaden te halala ye, a be fo ko namaaden da donyoro te yerebolow ka kumaw la, sanko k'a togo fo ciyenko la. Bolonnaden ka ciyentabaliya sababu de be den caman segen, n'u bangebagaw dorokelen fatura, wali n'u fila bee fatura. Ni den werew be du kono, n'olu sorola furu la, o b'a den masina ka segen barika bonya kosebe.

Bolonnaden ka segen be tali ke laadalako cama'n kan, i ko danbeko, fadenyako, sinamusoyako, sigijogonyako, diineko ani hadamadenyako werew minnu b'a ko lajuguya, fo k'a bo latige kadara kono, kuma te silameya sira ma. On'a ta'a o taa, ni ce min jora den min tigya la, k'a don k'i den don, hali n'a ma soro furu kono, o ka kan ka ke sababu ye, k'a ko nogoya, fo k'a den masina sen don ciyenko la.

Hadamadenw ka sariya sinsinnen be fen min kan, dije jamana caman kono, Mali be minnu na, o ye den tigya sementiiali ye, a bangebaaw fe, a woloba k'a fo ko karisa den don, o karisa k'a fo ko den y'ale ta ye, ka tila k'a woloseben dilan. N'o yoro lajeyara, fosi man kan tugun, ka bolonnaden bali ciyenta la cogo si la.

Baanaya sira b'a fe ka teme Bafulabe fe

Aka ca ni kalo 3 ye bi, malidenw ni Senegalikaw ni Nizeriyakaw be ka girin k'u kunda Sibindin ni

Sangase duguw kan, Bafulabe kafo kono, n'o fana be kayi mara kono.

Mogow be ka boli fen min nofe, dugu kofolen ninnu kulu kan, o ye kononkise suguya do ye, min te jaman ye, marijama te luulu fana te; nk'a kononkise in nafa ka bon jamanbaaralaw bolo, damandinge baaralaw ka fo la.

Jama be ka na cogo min, a be ka na ten, Bafulabe dugu werew kono, i n'a fo Kanja ani Duwale, u bee be ka na kononkise in de nofe. Kononkisenina ninnu fanba ye

senekelaw ni baganmaralaw, ye minnuy'ka baara korodabila, nafolo soroli teliyala koson.

Nafolojininakurawmagot esanko, tileko, sosoko, neneko walima funteniko la; u tila bee be si dugumakolo gansan kan, ka kongo ni minnogu muju.

Kabini fajiri b'a fo, k'a kan be jenima, nin mogobaa yirika be wuli n'u ka fini farafaralenw ye, ka damandingesen damine fo su.

U be kononkise in borofa feere sefa wari keme wooro la bamakokaw ma. Olu fana be t'a feere dagelen na ALimani ni Ameriki jamanaw kan.

An file yoro min na, Bafulabe dugu kofolen ninnu mogow be ka siran ni fangaso tenu damandinge ninnu ke yoro kerenerennen ye, min beena datugu u ne.

sorodasikorow ka pansonw

Faransi goferenaman nemogoo Eduwari Baladuri ye naniya siri a ka layidu tiimeli sira kan, a ye min ta a ka taama senfe, Afiriki jamanaw kono, minnu marala Faransi fe. Layidu in nesinnen don dofarakan de ma jamana ninnu sorodasikorow ka pansonw kan, minnu tun be jate faransikaw ye. Fineba bilala Afiriki sorodasiw minnu na, dije kelsba senfe, i n'a fo

senkelenw walima bolokelenw walima nekelenw, n'olu hake ye mogoo 1600 ye, olu ka pansonw bena layelen ni 20 ye, keme o keme kan.

Mogo minnu ka kan ni sorodasikoro baarabila gansan ye, olu ka «retereti» bena lawere ni 30 ye keme o keme kan.

Ajrala ko feere dababilen ninnu kun ye ka nenawoloma dingue geren, min kera Afiriki jaman sorodasikorow la, k'a sababu k'u ka yere mahoronya tali ye.

Kolosili kelaw ka foli la, nin nogon kojuman ma deli ka ke Afiriki sorodasikorow ye, kabini jonyajuru bora farafin jamanaw kan na.

Nafunke : Aliyekaw ni

Nafunkekaw ka filaninteriya

Aliye ye Faransi dugu do ye, min ni Nafunke dugu bolo be nogon bolo filaninteriya kadara kono, kabini san 1988 la. O siratige la, Aliyekaw ni Nafunkekaw be nogon sirataama, ka nogon don, ka nogon deme yiriwalikow, sekow ani donkow hukumukono. Kabini a ko daminera, Aliye ye Nafunke deme sira caman kan, i ko kalanko seneko, baganko, monniko, musow ka koperatiwuko ani hadamadenw ni baganw ka jiko. O deme kasabi cayara ni sefawari miliyon 100 ye.

Aliye dugu nemogow kataama laban kera Nafunke, san 1994 Utikalo damine na. Otaama senfe, Aliyekaw y'a jira Nafunkekaw la, ko san wooro nataw kono, k'u beena deme min k'u ye, k'o nafolo hake be se sefawari miliyon 70 nogon ma.

Ponpu pedalima «ATI»

Saheli jamanaw senekelaw bee lajelen hamieye ponpu pedalima «ATI» soroli ye, k'a masoro cikeminen min don, a ka ni, a kolo ka girin, si b'a la, w'a baara fana ka nogon.

ponpu pedalima folo dilanna Bangiladeshi jamanade kono. Nka an be don min na, i ko bi, Mali bololabaarakelaw be ponpu pedalima in dilan ni kejereye demekejekulu «ATI» ka deme ye, n'o ye lamerikenw ka ciyakeda do ye min be cikeminenw n'u nogonnaw laben ka ben ni farafinna jamanaw cogoya ye.

Kejereye ciyakeda in min sigilen be Mali kono, ale de beena ponpu pedalima in jenseñ jamana tonkun 4 bee kono, lamerikenw togo la.

Ponpu pedalima in be se ka ji litiri 7000 sama lere kelen kono. Wa oji hake fana be se ka dugukolo seneta baameterie kene 1,5 son lere fila kono. Ponpu pedalima in be se ka ji fili sanfe fo ka se metere 7 nogon ma. A labaariali ka nogon kosebe, bawo baliku fara denmisien kan, bee be se ka baarake n'a ye.

Kejereye ciyakeda in kuntigin o ye Madamu Lorryana IRIKARELIDANBELE ye, o y'a jira k'u be ka feere jini ponpu in bolola dilanni la. N'o ye nesoro, o tuma u b'a suguya fila bee jenseñ walasa nako baara sor be se ka lawere cogo min na an ka dugubaw n'u laminiw la.

Kunfilanitu seginnna Afiriki

Dijé jamana hörönyalenw ka tónba «ONU» bolofara min ka baara nesinnen don hadamadenw ni lakanani ma, n'o ye «O.M.S» ye, o y'a jira ko kunfilanitu bana b'a fe ka segin Afiriki jamanaw kono ni barika ye; bawo zuluyekalo temennen, a ye mögö 16.000 faga Ruwanda jamana kan tile 10 dörön kono. A ye mögö kemé yirika faga Liberiya kono.

Ajirala ko san 1993kono, kunfilanitu ye mögö 76613 minne farafinna, sabagaw kera mögö 2532 ye minnu cema.

A juguyara kosebe jamana minnu kono, o ye : Malawi ni Mozanbiki ni Jibuti ye.

San 1994 kono kunfilanitu donna ni barika ye Afiriki tilebin jamana dów kono, i n'a fo Lagine, n'a ye mögö 500 nögön minne o faaba n'a dafelaw la, n'o ye konakiri ye.

Zuwenkalo temennen a ye mögö 500 nögön faga Liberiya faaba n'a laminiw la. «OMS» y'a jira ko kón kera bana in jensenni ma, nka u k'a be se ka segin ni feere nénama ma siri, bawo kunfilanitu fura min labennen don, o bëe cira ruwandakaw ma, minnubolila kat'u dogo Goma n'o ye Zayiri dugu do ye, kele nesiranya koso, n'o ye Ruwanda jamanaden yérew ka nögönfaga ye fanga nöfe.

«OMS» ciyakeda min sigilen be Abijan, o baarakela faamuyalenw ka fola, kunfilanitutuntununna pewu Afiriki dugukolo kankabinisan 1970. Nka, o ma temen san kelen kan lagine mankantaala dów seginna n'a ye an fe yan. O de koso a be ka jensen dōonin - dōonin Afiriki kono, sanko dalabaw maraw la.

Togotogonin furaw

Ni togotogonin be mögö min na, i be shofura kari, k'a tobi, k'a min, sogoma ni wula.

- i be njilibara dili bo, k'a foroki, k'a ni shefan jiran, k'a dun.

Banakunben ka fisa banafurake ye

Kunfilanitu ye bana yelemta ye, min be se ka soro minniji fe ani banakota mana ke ji min na ni kenébagato y'o min; walima suman nogolen mana laben mögo nogolen fe.

Kunfilanitutaamashiyenye kónoboli juguba de ye ani foço, minnu be jangaroto ji bëe sama ka bo a la; o la minnögo b'a la sanga ni waati bëe; a te se ka négene ke; a fanga be ban yoroni kelen, a tigilamögö senkalaw n'a bolokalaw n'a furu fasaw be ja u yére ma, fo ka n'a ke saya dakelen ye.

Kunfilanitukunben fura foloye jama ladowniyalie, walew kan, minnu sababu la, an be se k'an yére tanga a ma an'an siginogonw.

O jantoyerela kadara kono, jiminta suguya o suguya, k'a ta kólonji la fo ka t'a bila bajiw ni kójiw la, o ji bëe ka kan ka laben ni odizaweliyi ni kilorii ye, k'a bëreben dögötörökwa nefoli ma, jiminta ninnu labenni sira kan.

O temennen ko, a nininen don gadonmusow bëe fe u ka sumanw tobi k'u mo kosebe, k'u ke minen saniyalenw kono, k'u datugu konuman.

Walasa k'an kisi kunfilanitu ma, an ka kan k'an tégé ko ni safune ye tuma o tuma, n'an b'a fe k'an bolo don an da kono.

Kunfilanitukunben cogo döfana ye salati ni karoti n'u nögönna jiridenkene werew koli ye ni odizaweliyi ye, sann'an

k'u dun.

An sigiyorow ka kan ka lakana kunfilanitu jensenni konni siratige la ni wale kologirin damado ye n'o ye namanboyorow janyali ye dugu la ani wuluwululjiboyorow ni suturaw ladonni konuman.

Nögö min ye kunfilanitu baju ye, bamakota dów b'i n'a fo u k'u sidilan da nogökan soçin. Du dów te se ka file nogöni jinögöfe. Temensira te kin dów kono, Ala ni naman ni jinögö sababu la.

Bëseya te don kelen ko ye; bëseya ye dayimu kayimu wale de ye, min nininen don an kelen-kelen bëe fe, walasa k'an yére n'an ka duw n'an ka duguw n'an ka jamana kisi bana juguw ma, i n'a fo kunfilanitu n'a nögönaw.

Mali minisiriso min ka baara nesinnen don keneya ni hadamadnya walew ni mögököröbaw ladonni ma, o ye feere nénamaw tige bëseya ni saniya walew kolsili hukumu kono jamana seleke naani bëe la.

Jekulu dö sigira sen kan ni mögö faamuyalenw ye dögötörökni saniyakow waleyali la, min ka kan ka ko bëe ke kunnafoniw soroli la kunfilanitukunben cogo kan. Owale te se ka nesorö ni jamanaden tow m'udeme o baara la, bawobolonkonni kelen te bëe ta, wa jantoyerela köröko ka ni.

A YE KIBARU BILASIRA

Walasa «KIBARU» k'a kalanbagaw neköröfa, f'olu bëe k'a baarakelaw bilasira n'u sen donni y'a dilanni na. O bilasirali wale ye letere sebenni de ye, k'a ci «KIBARU» ma. O siratige la, sebenni be ke fen minnu kan, olu dów file : sigiyorow kunnafoniw, hakili jakabo kumaw, maanaw, nsiriinw, ntenterw, kumakörömaw, yélékow ani poyiw. O temennen ko, hadamadenyakow, politikikow, nafasörökow, sekow, dönkow, ani yirivalikow, olu faamuyalicogo, aw yérew bolo, Mali, Afiriki ani dijé kono, olu fana be se, ka seben, zurunali, «KIBARU» dilancogo kan, i k'a kunnafoniw janyali n'u

surunyali, akonokowdiyalin ugoyali, a kalanni nogoyali n'a gelyali, an'a fotow ye cogow.

Bataki minnu kónokow mana ne kosebe, olu be bo Kibaru kono, ka tila k'u kalan arajo la, jumadonya fe, poyikan-poyi waati. O temennen ko, letere numan cibagaw bëna ladiya ni Kibaru soroli ye san kelen kono fu. N'aw b'a fe, k'aw ja ye «KIBARU» kono, a nininendan aw fe, aw k'aw ka bugunnatigesében, n'a be wele «Karitidente», k'o ja nögön ci «KIBARU» baarada la. Anka aderesi file :

KIBARU BP : 24 BAMAKO (Mali).

Sinji nonabila de be den bana

Keneyakow ani hadamadenyako ciyakeda mogo faamuyalen minnu nesinnen be wolomusow n'u denw kisili ma, kasaara joona koso, olu ye njogonbilasira gintandowlaben Bamako ani Malidugu caman werew kono. A gintanw labekun tun ye dusukura donni de yemusow kono, sira caman kan i ko saniyako, bange bolodaliko, dennadonko ani musoyako werew, minnubemuso yerew n'u wolodenw an'u ka sokonemogow bee lafiya, njogon fe. O b'a jira ko denbaya doni bee be muso de kun.

Dogokunkelen jalen kono, i ko, k'a ta Utikalo tile fole la, ka s'a tile 7 ma, hakilijakabo kumaw ma katile, a walew kan. Musow ka njogonkunbenw kera duguw ni kinw kono. Marabolokow nemogow ani dogotorolamogow taara dennadonyorow ni denfurakeliyorow laje. Awalew laadilikanw fora Arajow la, k'u jira Telewison ani kunnafonisbenw kono.

A gintanw bee lajelen kuma koloma, nesinna fen min ma, oye sinji be nafa caman minnu ne den ye, kabini a wolodon, f'a dabodon. Osiratige la, a jirala ko den mana wolo don minna, f'a ka kalo 6 dafalen soro, a man kan ka nono were min, a woloba sinji yere ko, n'o be balo la,

hali n'a manken. N'o furance temenna, den be se ka fen werew dun. Nka, fo den ka san 2 hake soro, nono

were man kan, ka d'a ma, a woloba sinji nona, i ko biberon nonow ni bagan nonow n'u njogonnaw.

Nin bee be sinji nafaw de jira, walasa denbatigw k'a don, k'a faamuya, ka d'a la, ko n'a fura ko den kana fen were min, , a ka denya kuntaala kono, n'a woloba sinji doron te, k'o te fogansan. Sinji be den n'a batin don njogon na. A be hinse dusu don denkono, k'aka hadamadenya nemajo. Sinji be den balo, k'a furake, k'a keney, k'a barika, k'a kogo, fo k'a f'a ni la. Ni den min fara a ba sinji la, o de gababu ka kene. Ode te to ko, faden kene kan.

Mayikoli ye Liza furu

Ameriki jamana farafin donkilida kono, Mayikoli jakison y'a tonogon donkilidala Eliwisi Peresili denmuso Liza Mari furu, san 1994, menkalo tile 26, jamana were kono, n'o ye Dominiki ye.

A jirala, k'u ye furu in ke dogo ni sutura la, bawo u tun t'a te a ka ke gintanko ye.

Mayikoli turumuso Liza k'ale n'a ce be siran kunnafonidilaw ne, k'a ma soro sa dogolen de be kogo. Mayikoli jarabi min b'ale Liza dusukun na, a te se k'a fo, ka s'a dan na.

U ka turu sirila Dominiki dugu min kono, o meri ka foli la, furusiri in kuntaala ma temen miniti 15 kan.

Afiriki musow ka here basigiliko

Kabini Afiriki Musow ka jekulu «PANAFIRIKENI» sigira sen kan, san 1962 zuluyekalo tile 31 don, Darisalamu, Tanzani jamana kono, a sigikun, n'o ye here ni lafiya basigli ye, yoro bee la, o ma yelema. Ni musow ko here ni lafiya ka basigi yorobee la, musow kan bedenbayaw, duguw kafow, kubedaw, marabolow ani jamanaw bee de ma, dije dugukolo kan. Ni musow wulila, k'u cesiri, hereko ni lafiyako la, musow b'adon, k'olu furucew n'u wolodenw, an'u balimacew de be to kele kene kan, wali, k'u jogin, k'u kongo, k'u minnogo. Obe faamuya bawo, muso deye «wolokela» ye. Hadamadenw, jekuluw ani jamanaw ka ben, k'u bolow di njogon ma, yiriwaliko ni jetaako la, ode ka di muso wolokela bee ye, farajela ani farafinna, ka temenfonogonkele n'a kasaarawkan. O de b'a jira ko walejugu jore be musola, katemencakan, k'amassor, ce te gatigi ye, ce ye dutigi de ye; ce te konomaya sidon, kuma te denwolo ni dennadon ma; ce magokisekeien si t'a ka so kono kono la. Olu bee be muso de kun, k'o farawaati wariko ni magonefenko geleya kan.

Walasa Afiriki musow k'u sago soro, san o san, n'u ka jekulu sigili sanyelema kunben sera, gintan suguya caman be laben. Ajamanaw musokuluw be musow joyoro girinya nefo, baarako, yiriwaliko, politikiko ani fangako la, sanko, bee k'a don, ko cew ni musow bee dama ka kan, jamana kunkow la. O kama, musow cesirilen b'u yere labenni na, kalanko ni laadamuliko sira kan, walasa, mone kana don musoya la yoro si. Musoya te mone ye. Musolankolon de b'a ke mone ye. Agintankow labenni siratige la, Mali musokuluw n'u nemogow, ani peresidan furumuso yere, olu ye jiriw turu b'elonkononaw la, ka jamalajew ke, musow haminankow kan, ka njogon bilasira, walasa musow k'u jo, u joyorow la, cew k'u bila musoya minen kono, bawo, celankolon de t'a don, ko danbe be muso la, f'a ka jarabi muso do la.

Mali samata segew ka Tunizi walenumandon

Afiriki jamanaw ntolatan nana minnu y'u kogo da hogon na Tunizi jamana kan «Kupu Dafiriki» kadara kono, san 1994 marisikalo ni awirilikalo ce,

San 1994 «Kupu di mōndi»

Djne ntolatan nana ka hogonkunben min kuncera lameriki jamana kan, san 1994, zuluyekalo tile 17, ni Berezili ka sebaaya ye Itali jamana kan, nin y'a sine folo ye, nanamine nana ka ntolatan in kabon, ka soro hali bi kelen ma don ekipu fila si fe.

O kofe, waati min labialen don ntolatan in kama, n'o banna, ka soro setigi ma don, waati kunkurunnin min hake be ben miniti 30 ma, o be fara waati kungolo kan. Nka lameriki «kupu di mōndi» nanamine nana, n'o ye Berezili ni Itali ye, oluy'owaati bee ban, seaga ma soro u la. O de koso, u ka ntolatan labanna ni «penaliti» ye, n'o ye ka balon da metere 11 hogon hake la k'a, tan k'a don jo la fo do ka dese o cogo de la, Berezili sera Itali la ni jor 3 ye. Itali ma foyi don 2 ko.

An b'aw ladonna fana ko lameriki «kupu di mōndi» ker'a sine folo ye jamana kelen ka ladiyali kupu ta sine 4, n'o ye Berezili jamana ye : San 1958, san 1962, san 1970 ani ninan san 1994.

Lameriki «kupu di mōndi» bi donnent hake ye 141 ye k'a soro san 1990 ta ye 115 ye ; san 1986 bi hake donnent ye 132 ye ; san 1982 ta ye 146 ye. Kabini «kupu di mōndi» dara djiye 35 ogou ni san 1994 ta ma, bi 1584 de donna a kuneenw senfe.

Mali ye sanga ni dawula ni kunkorota soro kunben kene kan, a faamana min cogou ma kabini san 1972.

Mali samata segew ye «saka-fisa-malo-ye» balontan min ke Tunizi jamana kan, malidenw ma k'u ma fitiriwalew ye. Fasodenw y'u walenumandon ni naniya ni wari ni foli ni bonya ni karama

ye.

Ajrala, k'o siratigela, ladiyali minn dira faso kunnawolo funankeninw ma, o nafolo kasabi taar'i jo sefawari 76.523.321 la.

Pereperelatige min dira Mali farikolojenajew minisiri Bubakari Karamoko Kulubali fe, o ye nafolo kofolen in mumé donni ye Mali samata segew ka musakaw bee date Tunizi ani Mali yere kono.

Lameriki janjo ma diya Afiriki la

Djne ntolatan nana ka janjo ma diya Afiriki la lamerikenw ka jamana kan.

Afiriki jamana saba ntolatan nana minnu tun be Ameriki kene kan, o ye : Nizeriya, Maroku ani Kameruni ye.

Nin jamana 3 ninnu tun ye farafina cidenwy. Usaba bee sen bora dije ntolatan kocogou in na joona. U sen bora dije ntolatan nana ka hogonkunben in na k'a sababu ke fen caman ye an da tene se minnu bee lajelen ma.

Nka Afiriki ntolatan nana jekulu 3 in senboli cogen dan in na, a fanba ju bora ntolatan kocilibagaw de la, a be fo minnu ma ko «aribitiri».

An be seka minfo, Nizeriya ni Maroku ni Kameruni ntolatan nana ma se soro, nka u y'an kunnawolo, bawo u y'a jira farajew la, ko se min b'u ye bi farikolojenaje suguya o suguya la, ni Afiriki y'o se soro cogou dogn min na, andanbagaw bedogoya kosebe.

Basiriki Ture.

TULON

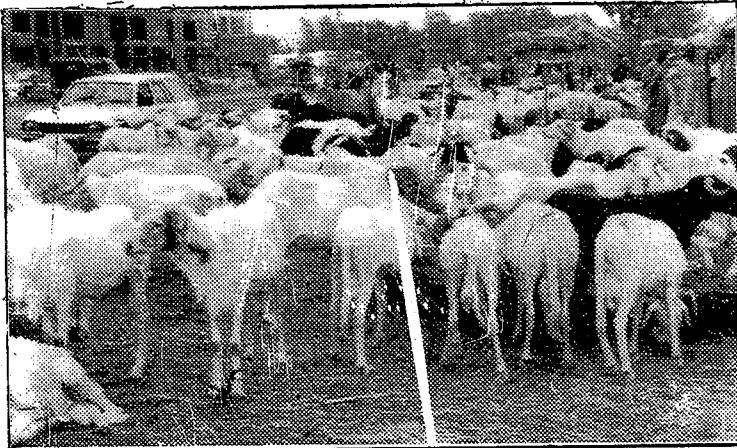
Nin desen fila dilanbaga y'a dab'a kama, ka fili 10 k'u la. A y'olu nini.

1 : Jiribolo sanfeela, numanyanfan fe-2 : Sobilly jro d'ka bon nido ye-3 : Deben min be kinyanfan fe, o ni di in belen te jdgou fe-4 : Kamalemin k'adu liki kinyanfan nido in belen te jdgou fe-5 : Kamalemin k'adu liki kinyanfan nido in belen te jdgou fe-6 : Kamalemin k'adu liki kinyanfan nido in belen te jdgou fe-7 : Sakshi filia datuguan te sugu kelen ye-8 : Buguso ka dabbakise belen te jdgou fe-9 : Sloban y'jow te soro kelen ye-10 : Kamalemin k'adu liki kinyanfan nido in belen te jdgou fe.

KRC

Nyénan : Garabaliko bilala bolo kelen kan

Kosa in na, fongonko wale dōw latigera Nyénan baganw feereyoro baaraw bolodacogo la, n'o b'e wele ko garabali. O sababu kera bagantigiw ka koperatiwu némogow ani «ONBEWI» némogow bilali ye nogon na, n'o ye foroba ciyakédaye, min nesinnen b'e bagankow n'u sogokow feereli ma, fangasotogola.

A yoro fila ma se, ka nogon faamuya, kow latemencogo kan, cogo si la, f'a lasera faamaw ma, bawo, b'e b'i ka nafa de ninin. A sabatira tuma min na, k'u te ben, a ko la tugun, Nyénan marabolo yiriwali jekulu ye tonsigi ke, min senfe, garabali baaraw b'e bolodali latemenna bagantigiw ka koperatiwu ma, ka «ONBEWI» senboa la. Odiyara dugu mogow ye, bawo, olu ka fo la, Nyénan garabali min sigira kabini san 1952 la, n'ale de b'e jamana garabali b'e ni san ce, o man kan, ka ke kelebanbaliyoro ye, k'a masoro, sitane b'e garisike nagasi.

Segu bagidilanyoro, n'o ye «KOMATEKISI» ye, o bëna lakuraya ni keñereyew ka nafolo ye ka fara faso ta kan. Nka Mali ka nafolo bëta bëna ke 20 ye këmë o këmë kan.

Segu «Ofisi» fana bëna ke malosene ciyakéda kura ye keñereyew ni Mali ce.

Jamana jikankurunyaw, i n'a fo baton n'a nogonaw baarada min b'e wele ko «KOMANAWU», o ka barikon dilanyoro bëna feere keñereyew ma. Min ye Mali jigineba «OPAM» ye, o yoro baarakela dogoman bëna labila fo ka se 27 ma këmë o këmë kan.

KIBARU JINI SEBEN

Togo ni Jamu .....
Dugu wali sokala .....
Arondisiman .....
Sérakili .....
Mara .....
N'b'a fe, ka «KIBARU» soro, kalo o kalo, san kelen kono.
Wari sarata ye doreme 200 ye

(Nin seben in lafa, k'a tige, k'a ni 200 ci, nin aderesi la :

KIBARU - BP : 24 - BAMAKO - (Mali)

Sayijirinin «nimu» ye jiriw b'e sanga bin

Yiriwalikow nininikela mögo faamuyalenw y'a jira ko «nimu», n'an b'a wele ko sayijiri, k'o de ye jiri turuta lakika yere ye, dugukolo nagasilenw kono, i ko saheliyanfan n'u nogonnaw, Mali dijé yoro b'e la. O sorola «nimu» nafaw jate mineli de fe, minnu ka ca, ni jiri suguya caman nafaw ye. O siratige la, «nimu» nafa lakodonnen minnu kofora, olu dow file:

- «nimu» mana turu yoro o yoro, a wulikatelin. Akajiko manbonkosebe. A be dugukolo yere nénamaya, k'a dondalako nogoya.

- «nimu» jiribolo ka girin; a ka gelen; a menenka telin, a funtenin ka bon; a tilennen be cogoya la, min b'a kodiya sojolaw ni jiribaaralaw ye, ka temen jiri tow kan, sanko «teki».

- «nimu» jiriden n'a kissé, a jiribulu n'a jiridili, olu joyoro dōw lakodonnen be, hadamaden magoñeliko siratige la, banafurake be min na, i ko sayi, n'o yere de koso, a be wele ko sayijirinin Mali kono.

- «nimu» mana kunbaya, a be ceja, a suma be bonya, a be fiñe kunben, a be neema lase hadamadenw ani baganw b'e ma.

Nin nafaw de koso, Azi ani Afiriki jamanaw be k'u sebe don «nimu» turuli ma, n'o buruju bolen be Endu jamanala, n'a kelen be, ka nininikew nekorofa, fo ka jiri tow sanga bin. O de b'a jira, k'an k'a caman turu.

A y'a jira a ka bataki kono tugun, ko

Wariko bënkansébenw Mali ni «BID» ce

Djé silamew ka deme yiriwali walew warimaraso, n'o ye «B.I.D» ye, o ye Mali deme ni wari kasabi do ye, min be se sefawari miliyon 245.000 ma, walasa ka Kulukoro ni Sikaso ce sira laben ani ka jikunben balan misennin caman dilan kolanjeba kafo kono.